

UTENFOR AKADEMIET

I denne utgavens Utenfor Akademiet møter vi Slavoj Žižek i et merkelig opptrinn involverende en kvinnelig fotograf og et par hullete Braathens SAFE-strømper; John Locke i dypsindig refleksjon over – ja, hva annet enn – et par hullete sokker; Herman Cappelen i et litt klamt tilfelle av elitær språkføring; Blinderns egen Arild Pedersen i et for filosofistudiets del lite pragmatisk anfall av antifilosofisk pessimisme; og sist, men ikke minst, moralfilosofiens *capo di tutti capi*, don Immanuel K., i ukjent positur på gulvet ved siden av en veltet stol. God fornøyelse!

Filosofens sokker I

Da den beryktede filosofen og kulturteoretikeren **Slavoj Žižek** gjestet Museet for samtidskunst i Oslo i 2009, ble han plutselig veldig opptatt av hullene i strømpene til en fotograf som ba om å få ta bilder av kjendisfilosofen. Žižek skal ha pekt på strømpene hennes og utbrutt noe slikt som: «Åh, har du huller i strømpene! Det har jeg også!» Hvorpå kjempen fra Ljubljana drar opp buksebena og viser fram et par mildt sagt velbrukte sokker med påskriften Braathens SAFE – det norske flyselskapet som skiftet navn i 1997. Episoden gir opphav til kuriøse spørsmål som: Hvor hadde Žižek disse sokkene fra? Har han brukt dem i alle de 12 årene som har gått siden selskapet skiftet navn? Eller enda lenger? Visste han at sokkene stammet fra et nedlagt norsk flyselskap? Det kan kanskje spekuleres i om sokke-hendelse var en planlagt performance fra Žižek og fotografens side. Kanskje de ønsket å avdekke den post-ideologiske ideologien gjennom kunsten?¹ Hva ville Braatens SAFE-symbolikken i så fall representere? Eller er denne symbolikken irrelevant, kanskje er bare hullene viktig i denne sammenhengen. Om Filosofisk supplement-redaksjonen er kvalifisert til å gjøre en kunsthistorisk fortolkning av dette slaget, er nok heller tvilsomt, så vi går derfor videre til en annen sokke-anekdote av mer tradisjonell filosofisk art.

Filosofens sokker II

Når vi først er inne på temaet sokker, kan det også være verdt å nevne **John Lockes** variant av det berømte Thesevs' paradoks. Locke så for seg det skrekksenario at det skulle gå hull på hans favorittsokker. Heldigvis, resonnerne

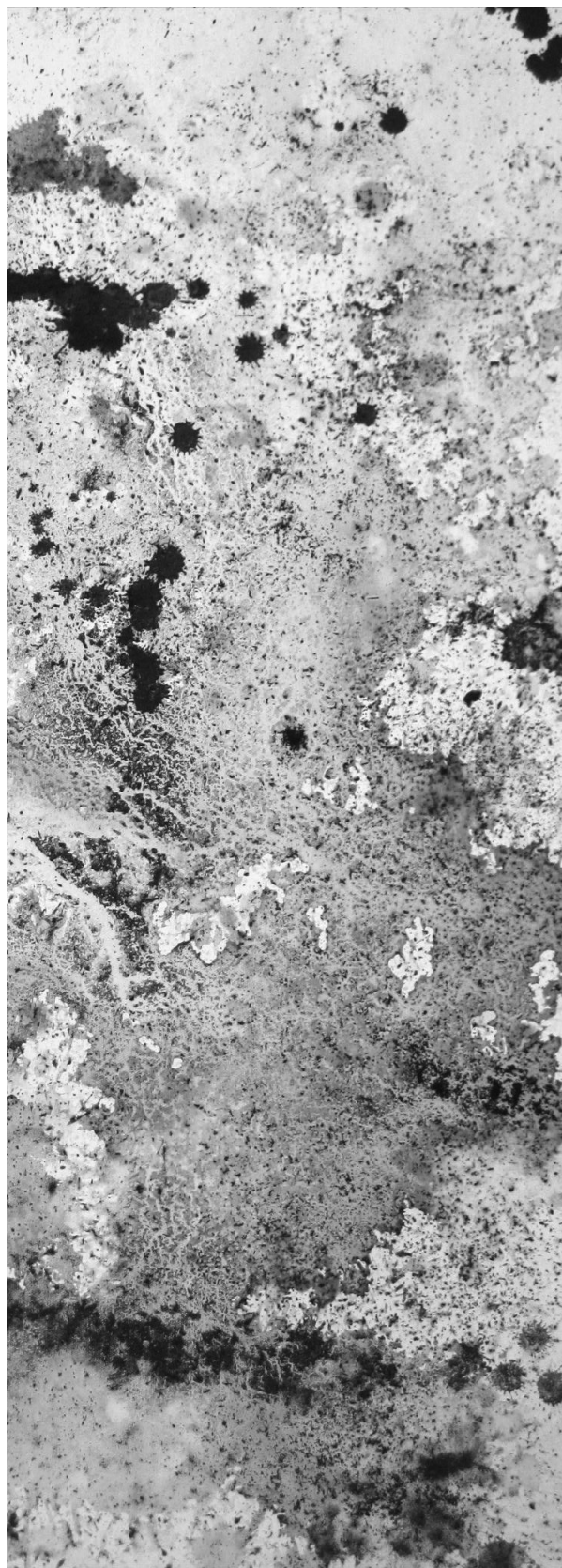
Locke, kan man stoppe hullet med et stykke tøy. Men hva hvis dette gjentar seg så mange ganger at det originale stoffet i sokken fullstendig erstattes av stoppetøy – vil sokken fortsatt være den gode, gamle favorittsokken? Tja. Både ja og nei. Eller? Uansett: Et forferdelig dilemma, som vi håper filosofen aldri fikk oppleve å stå overfor i virkeligheten.

Cappelens 1 % community

Herman Cappelen er en av Norges største filosofiske ekspertvarer. Han er professor ved University of St. Andrews i Skottland. For dem som ikke vet det er St. Andrews en liten by som egentlig er identisk med universitetet. Eller sagt på en annen måte: Byen eksisterer på grunn av universitetet. Filosofiforskningen til Cappelen foregår på engelsk, og av den grunn snakker han heller ikke norsk når han foredrar om filosofi. Dette skuffet mange av Cappelens tilhørere da han skulle holde foredrag for filosofi- og idéhistoriestudenter fra UiO som var på studietur til Skottland i fjor. Av dette kan vi kanskje ikke slutte at Cappelen er en forkjemper for utilgjengelighet i filosofien, men det finnes et annet bevis for det (så sant man går god for at vitnesbyrd er en kilde til kunnskap). Den 6. mars i år var det nemlig debatt på Betong med bl.a. Marie Simonsen. (For de som ikke vet det er hun kusina til den selveste.) Debattens tema er ikke relevant i denne sammenhengen, men da det skulle reklameres for kommende arrangementer på Studentersamfunnet, var Akademisk vorspiel med Cappelen et av dem. Debattleder leste opp tittelen på foredraget, «Intutions and the unity of philosophy», og spurte om noen visste hva det kunne bety. Da lo salen, og Simonsen sa: «Ikke ert ham, det er fetteren min. Vet dere hva han svarte da jeg spurte om hva han drev med en gang? Han sa: Det forstår ikke du, det er bare 1 % som forstår det». Det nevnte arrangementet ble dagen etter avlyst, og skuffelsen ble stor i dette tidsskriftets redaksjon, som liker å smykke seg med tittelen «Vi som er blant de 1 % som forstår hva Herman Cappelen driver med».

«Hold deg unna filosofi!»

Arild Pedersen er kanskje Universitetet i Oslos eneste seriøse pragmatiker, skriver om skolisser i *Morgenbladet* og mener at Bach er overvurdert. Det samme mener han

tydeligvis om filosofi, noe den påfølgende historien viser.

En varm sommerdag i Fadderukene for noen år siden lusket Pedersen rundt i Ivar Aasens Hage bak Sophus Bugges hus. Her hadde en mengde ungrupper av noen filosofistudenter samlet seg for et pust i bakken og noen forfriskninger i Universitetets harde innvielsesrituale (to uker med god drikke). De nye studentene fikk likevel ikke nyte sin rolige semesterstartstilværelse, for Pedersen var i Ivar Aasens Hage med et klart oppdrag: Å skremme studentene vekk fra filosofistudiet. Det huskes ikke eksakt hva argumentene var – hva kan man forvente? – men de henspilte etter sigende på de manglende fremtidsutsiktene og håpløsheten knyttet til å oppnå virkelig filosofisk innsikt (dette siste er vel noe Pedersen generelt tar avstand fra). Vi vet ikke om Pedersens advarsler ble tatt til etterretning av de nye og naive, men det bør nevnes at de fleste av Pedersens ofre nok allerede har forlatt bygningen og befinner seg på grønnere jaktmarker. Vi håper likevel at i hvert fall et par av dem holder ut og en dag kan gjøre som Pedersen: jage folk vekk fra filosofi.

Husk å glemme Lampe

I forordet til den norske oversettelsen av *Kritikk av den rene fornuft* finner vi en anekdote fra **Immanuel Kants** sene liv. Kant hadde en trofast tjener gjennom mange år. Tjeneren bar det megetsigende (?) navnet Martin Lampe. Lampe skal ha blitt ganske lumpen mot filosofen på hans eldre dager. Når Kant datt av stolen – noe han med alderen gjorde stadig oftere – skal Lampe rett som det var ha listet seg stille bort fra den hjelpeløse Kant på gulvet. Lampe lot rett og slett som om han ikke hørte at Kant falt.

Kant ble av sine venner anbefalt å kvitte seg med tjeneren, men hadde ikke samvittighet til uten videre å sette tjeneren på dør. Han skrev derfor først et anbefalingsbrev for tjeneren, der han karakteriserte ham som trofast, men ikke egnet til å passe en gammel, pleietrengende man. Dermed kunne Kant kvitte seg meg ham med god samvittighet. Tjeneren var ute av syne. Men ikke ute av sinn: I et dagboksnotat en god stund etter avskjedigelsen kan vi lese: «Jeg må glemme Lampe.» Og Kant skrev der bare om ting som var viktig å huske.

Denne utgavens bidrag er skrevet av Nina Seim, Espen Dyrnes Stabell og Tomas Midttun Tobiassen.

NOTER

¹ Jf. foredraget Žižek holdt på Samtidskunstmuseet i 2009, med tittelen «Ideology in a post-ideological era».